

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 25 Din.

za pol leta 12-50 Din.

Posamezna številka 2 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene Inseratom:

Pri enkratni objavi

1/1 str. 480 D, 1/2 str. 240 D,

1/4 str. 120 D, 1/6 str. 80 D,

1/12 str. 40 D.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

IV. Ljubljanski velesejm.

Dne 15. t. m. je bil slavnostno odprt četrti Ljubljanski velesejm. G. Fran Bonač, predsednik velesejma je z daljšim nagovorom odprl ob navočnosti najodličnejših gostov slavje in končno naprosil zastopnika centralne vlade za oficeno otvoritev.

V imenu centralne vlade je odprl velesejm g. prometni minister Anton Sušnik z nagovorom, v katerem je svečano obljubil, da bo vlada vse storila, da se v državi vpostavi red in pravica in predvsem pripomore celokupnemu gospodarstvu do razmaha, kakoršnega razvoj naša država nujno zahteva.

Po nagovoru si je minister ogledal v spremstvu g. ravnatelja Dularja vse izložbe in se posebno zanimal za izdelke naše obrti, ki je bila letošnja leto bolj častno zastopana na razstavnem prostoru kot lansko leto.

Ob 12. uri je bil velesejm dostopen tudi občinstvu in v kratkem času je bilo sejnišče napolnjeno z obiskovalci. Sejm je bil dobro organiziran. Marsikatera napaka, ki je bila še pri prejšnjih sejmih, je bila to pot že odpravljena. Razdelitev razstavljalcev je bila zelo posrečena in iz vseh najrazličnejših vidikov dobro preštudirana. Dejstvo, da je uprava zagrebškega zbora poslala svoje uradnike na sejm z nalogo, da ga študirajo v svrhu organizacije, je najboljši dokaz o popolnosti letošnjega velesejma. Prijetno je vplivala pri vstopu na gledalčevu oko okusno aranžirana cvetlična skupina, ki je bila delo vrtnarja domačina g. Feranta. Brezhibno rediteljstvo, izpeljano od skavtske organizacije, zasluži priznanje posebno še vsled izredno dostojnega vedenja, kar je pri naših splošnih reditejskih skupinah čestokrat zelo težko ugotoviti.

Kakor smo že omenili, je na letošnjem velesejmu vzbudila posebno pozornost velika udeležba od strani našega obrtništva. Skoro vse panoge so bile zastopane z jako epimi in primeroma cenjenimi izdelki. Razveseljiv je ta pojav in velesejmski upravi je samo za častitati, da si je znala pridobiti razstavljalcev iz tistih vrst, ki pravzaprav ustvarjajo in izvršijo prve osnutke po lastni inicijativi in šele od njih prevzema ideje industrija. Med razstavljalci iz obrtnih krogov so bili tudi taki, ki bi se sami gotovo ne upali samostojno razstaviti, ki pa so pod okriljem kake organizacije zmogli za manjšega obrtnika dokaj visoko najemnino. Na tem msetu je pohvalno omeniti, da je sejmiska uprava razumela težak položaj našega obrtništva in dovolila, da so posamezne obrtne zadruge ali društva ali kake druge organizacije prevzele večji prostor s primernim popustom in ga same razdeljevale med svoje člane v poljubnem številu, kar je za posameznika nemogoče. Na ta način so tudi člani Jugoslovanske obrtne zveze razstavili svoje izdelke v paviljonu H na prostoru 348 in 351 in so, kolikor smo informirani, zadovoljni z uspehom, ki so ga dosegli na velesejmu.

Ker se je v obrtniških krogih izrazila želja, da bi se na prihodnjem velesejmu nastopilo tudi z vajenskim oddelkom in v okvirju velesejmskega urada priredila nekaka obrtna razstava, ki bi zadostila trgovskim in strokovnim potrebam,

je zadevo treba vsestransko premotriti in slišati obojestransko mnenja predno se preide na izvršitev načrta, kar bi se najlažje izvršilo potom tozadevne ankete vseh obrtnih organizacij v Sloveniji.

Dr. M. Malnerič:

Gospodarsko-obrtna tržnica v Črnomlju.

Predmet tega članka je na prvi pogled čisto krajevnega pomena. Kdor pa premisli stvar natančneje, izprevidi lahko, da sem se opravičene omejil na kraj, kjer so mi lokalne razmere nekoliko natančneje poznane, pa da so slične naprave tudi drugod uvaževanja vredne. Z ozirom na pomen takšne tržnice v Beli Krajini za Ljubljano pa si dovolim pripomniti samo sledeče, ne da bi hotel niti najmanj vzbujati nepotrebnih skrbi, pač pa samo opozoriti, da previdnost ne more škodovati: Že iz svetovne vojne je namreč znano, da je velik del bivše Kranjske dežele preživljala Dolenjska. Sedaj pa bi bilo v sličnem slučaju pritegniti še bolj južno ležeče kraje, noter do Cazina ali Bos. Krupe. Temu namenu bi posebno lahko služila tržnica v Črnomlju, ki bi dobila zlasti pomen, ko se zgradi železniška zveza proti jugu in ko napravijo na vzhodu most čez Kolpo pri Žuničih, za katerega so se zadnji čas prav resno zavzeli ameriški domačini, ki se v ta namen ne boje denarnih žrtev.

Splošni pomen gospodarske tržnice je ta, da pritegne k trgovskemu življenju tudi zadnjega gospodarja, ki postavi tako lahko na trg svoje pridelke in izdelke, ne da bi bil trgovec. Tudi imajo tržnice velik higijenski pomen. Razen tega imajo tržnice to ugodnost, da se vrši trgovina z živlenskimi potrebščinami javno, tedaj pod nadzorstvom splošnosti ter da se tako izločijo »veržniki«, ker se s tržnicami ravno najbolj služi neposredno konsumentom in ker prodaja v gospodarski tržnici neposredno gospodar sam, odnosno kateri drug član njegovega gospodarstva.

Gospodar spravi tu lahko na trg tudi svoje domače izdelke vsake vrste, kar bi bilo možno zlasti v Beli Krajini — saj vidimo takšne izdelke sedaj tudi na ljubljanskem velesejmu — razen tega bi pa bilo treba v gospodarsko-obrtniški tržnici omogočiti tudi domačim obrtnikom, da imajo prostor, kjer lahko skupno postavijo svoje izdelke na trg. Že iz tega je razvidno, da se tukaj naznačeni tip tržnice približuje tipu »čaršije« in »bazarja«. Ni namreč vse manj vredno, kar vidimo v južnih deželah. Saj je znano, kako so povzdignili trgovino ravno južni vzgledi. Srednji vek nam kaže, da je bilo v mnogih manjših mestih združeno pod eno streho več naprav, za katere gradimo danes brez ozira na rentabilnost posebna poslopja. Tako so sedaj zrastle po deželi razna poslopja za šport in zabavo, po možnosti še za vsako stranko posebe. dočim je včasih združevala mestna hiša v sebi tudi tržnico (trgovsko hišo), gledališče, zabavišče.

Prava oblika, ki se zdi najbolj pripravna za gospodarsko tržnico, je takozvano »občegospodarsko podjetje«, to je podjetje, v katerem se združuje kapital občine in zasebni-

kov ter se temu primerno deli tudi dohodek. Občina da na razpolago prostor, vodovod, električno moč i. t. d., skrbi za to, da se promet ne vrši z enakimi predmeti drugod, n. pr. po cestah; zasebniki, gospodarji, obrtniki pa postavijo zgradbo in jo vzdržujejo ter razvijajo po potrebi. Ako je udeleženi več občin, morda vsaj na strani »gospodarjev«, vede tozadevna organizacija občin lahko do ustanovitve skupnega organa za posle v teh zadevah. Ta začetek skupnega samoupravnega organa bi vedel končno do ustanovitve **samoupravnega tajništva** večjega okrožja, v našem slučaju n. pr. do ustanovitve »krajinskega samoupr. tajništva« za Belo, Hrvatsko in Bosansko krajino, kar si dovolim tu samo omeniti, ne morem pa tu tega dalje razvijati. Primeren prostor za takšno tržnico bi bil v Črnomlju na »kaplanici«.

Čitatelje »Jugoslov. obrtnika« sem skušal že pred letom opozoriti na pomen poljedelskih ali gospodarskih obrti; zato ne bom ponavljal posameznih panog teh obrti, pač pa si dovolim tu posebej opozoriti na domače platnarstvo, lončarstvo in vinarstvo. S takšno tržnico bi lahko združili tudi tehnološke tečaje, stalno kletarsko (vinsko) opazovalnico, narodopisno, kulturno-zgodovinsko zbirko, ki bi med drugim vpoštevala n. pr. tudi domače elemente in načine stavbarstva, notranje domače opreme hiš, orodja, sploh predmetov za vsakdanjo potrebo, obleke, ornamentike, hišne industrije, domačega tkalstva, okraskov za lepote i. t. d., t. j. zbirko, ki bi s pomočjo »Probude« služila poživljenju starega domačega okusa, umetnega ročnega dela in pridne obrtniške umetnosti, ki je v prejšnjih časih tako prospevala in ustvarjala umetnine obrtnikov, katere občudujemo še danes, ko preplavljajo mnogokje — ne pravim, da ravno na Slovenskem — neokusni tvorniški izdelki, največkrat tujega izvora, uvoz tuje »civilizacije« zadnji podeželski trg in izpodrivajo domače, prastaro, lepo ročno delo, šireč brezokusnost, akoprav v gizdavi obleki. Tudi mali obrtniki niso izgubljeni za umetnost. Visoka umetnost je ozko zvezana z nižjo, posebno na deželi, kjer sploh ni prilike uživati visoko umetnost; umetnost, ki ji manjka narodni duh, rodi morda posamezna sijajna dela, ne more pa biti dolgotrajna, ker ji manjka pravi nosilec — ljudski duh. Tako je tudi za visoko umetnost največjega pomena splošna narodna tehnika.

Trgovcem bi takšna gospodarsko-obrtna tržnica lahko služila, ako bi imela informacijski oddelek o večjih količinah blaga, ki je v dotičnem okraju na razpolago. Veletrgovci bi pa lahko na posebnem prostoru stavili trgovcem svoje vzorce na vpogled.

V. M.

Taylorjev sestav.

(Konec.)

Prvi del se vrši v pisarnah, drugi v delavnicah. Naročilo, ki pride s pošte direktno v trgovski oddelek, preroma mnogo pisanih miz po gotovem redu. Vsak uradnik zabeleži v svoje knjige, kar spada v njegov delokrog. Na listini, ki se izgotovi za vsako naročilo posebej, je polno majhnih rubrik, kjer vsak uradnik, ko je izvršil svoja predela ali beležke za tisto naročilo, zaznamuje fo v svoji rubriki z označbo dneva, ure ter s svojim podpisom. Tako si n. pr. oskrbnik surovin že v naprej zaznamuje tisto množino materiala, ki je na listini označena. S svojim podpisom v rubriki jamči, da je surovina za omenjeno naročilo pripravljena. S tem je izključena vsaka možnost, da bi materiala ne bilo na razpolago ko prično z delom.

Eno izmed najvažnejših mest v Taylorejevem sistemu zastopa sigurno **razdeljevanje dela**. Tukaj ne mislimo na uradnika, ki skrbi za pravilno razvrstitev dela v delavnicah, o katerem smo že govorili. Razdeljevalec dela namreč porazdeljuje delo po strojih in delavnih močeh, katere smatra kot najbolj pripravne in zmožne za dotično delo. Te razdelitve pa ne vrši poljubno, ampak se mora ozirati na pregledne seznane strojev in delavcev, katere stroje ima na razpolago

glede velikosti in posebnosti del in kateri delavci so kvalificirani kot specialisti za dotična dela. Da pa to porazdelitev lahko izvrši, mora prvotno naročilo razdeliti na toliko manjših del, dokler ne more posameznega odlomka odkazati enemu stroju in delavcu. Za izvršitev tega razkosavanja prvotnega naročila (n. pr. kak kompliciran predmet) pa je potrebno veliko strokovnega znanja, bodisi glede konstrukcije, kakor tudi glede izdelave same. V delokrog tega uradnika spada tudi izpolnitev navodil ali izvrševalnih listov. V teh inženir razlaga delavcu pismenim potom, kratko in jedrnatno označeno po zaporednih številkah, kako naj prične z delom, kaj naj sledi na to, kako globoko naj zareže ali odreže itd., z eno besedo, on že vnaprej izvrši to, kar po naših tovarnah mojstri ustmeno razlagajo delavcu takrat, ko bi se imelo delo že pričeti ali ko je morda že napačno načeto ali celo že skoro popolnoma izkvarjeno. S pomočjo takih navodilnih listov, ki jih ima delavec ves čas svojega dela pred seboj, je izključena vsaka individualna izvršitev dela, izključena pomota in zjamčena sigurnost, da bo delo gotovo v natančno za to določenem času ali celo nekoliko prej.

Določitev časa, koliko naj rabi delavec za gotovo delo, oskrbi zopet drugi uradnik, ki ima v ta namen dve ali več podrejenih moči, ki se ves čas pečata z samim raziskovanjem in računanjem časa za posamezna podrobna dela in sicer vse le na podlagi praktičnih izkušenj. Nabrano stvarino oddasta svojemu predstojniku, kateri rezultate strokovno uporabi pri določitvi časa za posamezna tekoča dela.

Kakor je razdeljevalec dela važen radi pravilne uporabe strojev in delavskih moči, tako je določevalec časa važen za pravilno izrabo strojev, predvsem pa delavnih moči. On je kriv prevelikega izsesavanja fizičnih moči, ako vzame pri določitvi časa za normalo najkrajši čas, v katerem je možno delo izvršiti. Ta uradnik je po večini kriv vsega zabavljanja, ki se vedno ponavlja proti Taylorevem sistemu in ga na ta način diskreditira. On določa tudi takozvano časovno premijo, ki na delavcu nudi večji zaslužek in ga na ta način vzpodbuja k hitrejšemu delu. Sistem zahteva, da delavec ne dela prehitro in ne prepočasi in skuša varovati fizične moči delavca pred prehitro izrabo. Zato mora uradnik določiti časovno premijo, da preko tiste svote ne dobi plače za svoje delo, čeravno bi preje končal in bi mu po ključu pripadala večja svota. Čas se zaznamuje v desetinkah ur, kar je za računanje veliko enostavnejše kot pa minute. Tako je ena časovna enota enaka 6 minutam.

Tak način plačevanja oddanega dela je Taylorevem sistemu samo sredstvo v dosego svojega cilja — zvišanje produkcije na najvišjo možno stopnjo, a da pri tem vendar ne trpi kakovost izvršenega dela in prehitra izraba delavnih sil.

Avdijenca načelnika Jug. Obrt. Zveze pri želez. ministru g. Anton Sušniku.

Dne 17. t. m. je sprejemal železniški minister g. Anton Sušnik deputacije posameznih organizacij kakor tudi posameznike, da se je prepiral o važnih potrebah in željah raznih stanov. Ob tej priliki je sprejel g. ministra načelnika JOZ g. Ogrina, s katerim se je razgovarjal o perečih vprašanjih obrtnega stanu. G. načelnik ga je opozoril predvsem na resolucije obrtnih organizacij glede krivičnega obdavčenja, delavskega zavarovanja in glede previsokih železniških tarif, ki tlačijo vse gospodarstvo, predvsem obrtništvo. Na vprašanje glede oddaj državnih del je g. minister odgovoril, da je že ukrenil vse potrebno, da lahko vsa podjetja, ki pridejo v poštev pri oddaji del, stopijo v konkurenčni boj in da se bo pri oddaji predvsem upoštevalo združništvo, ako bodo ponudbe temu odgovarjale. Ob slovesu je g. minister izrazil upanje, da bo sedanja vlada polagoma skušala odpraviti vse težkoče, ki se stavijo danes celokupnemu gospodarstvu, in da pridobitni krogi z mirnostjo lahko zaupajo v boljše čase kot so bili pod P. P. režimom.

Obrtni krediti.

V današnjem času je gotovo velike važnosti kreditno vprašanje. Obrtniški krogi se že od prevrata sem borijo z nabavo zadostnih kreditov, posebno odkar je poleg visoke obrestne mere nastopilo še pomanjkanje gotovine. Marsikateri, ki le s težavo zmaguje 15 do 20 odstotne obresti, bi bil vesel, ko bi dobil kredit po 11 do 14 odstotkov. In vendar to ni tako težko, ako bi se obrtniki posluževali zadrugištvu, kjer bi svoj denar nalagali, oziroma prosili za kredite pri takozvanih Obrtno-kreditnih zadrugah. En tak denarni zavod je v Ljubljani v Pražakovi ulici, kjer so odborniki sami obrtniki in najložeje presodijo položaj prosilca obrtnika. Kolikor nam je znano, je ta zavod že marsikateremu obrtniku pomagal v potrebi in bi bilo samo priporočati, da se obrtniki bolj zavzemajo za svoj zavod na ta način, da pristopijo v zadrugo in jo podpirajo z vlogami, katere so vsled neomejenega jamstva varno naložene in dobro obrestovane.

Zborovanje obrtniških udruženj iz Banata.

V Velikem Bečkereku so pretečeni mesec zborovali obrtniki iz celega Banata, kjer so sklenili obširno resolucijo sledeče vsebine:

Obrtniška udruženja Banata: 1. zahtevajo, da se čimprej izda obrtni red, ki bo veljal za celo kraljevino; 2. zahtevajo, da vsako obrtniško udruženje v Banatu napravi potrebne korake, da se v vseh večjih mestih Banata osnujejo obrtniške posojilnice in hranilnice na principih zadrugištva, ki naj potem osnujejo Zvezo Banatskih obrtnih zadrug; 3. prosijo, da Narodna skupščina izda čimprej zakon o osnovanju Državne obrtne banke v Beogradu; 4. da banatska trgovska, industrijska in obrtniška zbornica podvzame potrebne korake, da se v mestih z najmanj 50 samostojnimi obrtniki osnujejo obrtniška udruženja za zaščito stanovskih interesov obrtništva; 5. predlagajo, da se izda zakon o zavarovanju obrtnikov in, da se s tem zakonom uvede obvezno plačanje prispevkov vseh obrtnikov, ker bodo samo na ta način zagotovljeni za slučaj starosti in onemoglosti; 6. prosijo, da ministrstvo trgovine in industrije ukaže obrtnim oblastvom v Banatu, da predhodno zaslišijo pri izdajanju obrtnih dovoljenj mnenje obrtniških pomočnikov, ki nimajo predvidene strokovne sposobnosti za samostojno delo, a zahtevajo, da se jim izda samostojna obrtovnica; 7. sklenejo, a) da se otroci s tremi, štirimi razredi osnovne šole smejo sprejeti kot obrtniški vajenci najmanj na tri leta, otroci z dvema do tremi razredi srednje šole najmanj na dve leti, a otroci s štirimi ali več razredi srednje šole za čas najmanj enega leta; b) da se ministrstvo za socialno politiko naprosi, da se za to prehodno stanje, dokler ne bo izdan zakon o ljudskih šolah, omogoči delodajalcem prejem otrok kot vajencev, koji so dovršili 13 leto, ker so danes taki otroci brez vsakega posla; c) da se nadzorništvo obrtnih šol zaprosi, da strogo kontrolira, da vajenci redno prihajajo v nadaljevalne šole in da se več pazi na to, da so znašni in da se jim da potrebna učila; 8. prosijo, da ministrstvo trgovine in industrije ukine letne sejme v vseh manjših občinah, ker je praksa pokazala, da so na škodo splošnemu gospodarstvu in da se odobri držanje takih sejmov samo v takih mestih, katere bi predlagala Banatska trgovska, industrijska in obrtniška zbornica v interesu celokupnega narodnega gospodarstva; 9. zahtevajo, da se pri ministrstvu trgovine in industrije izposluje naredba, da bodo blagajne za zavarovanje delavcev uterjevale pristojbine za zavarovanje pomožnega osebja vsaki mesec in da se ekspoziture blaganj za zavarovanje delavcev ukinejo ter da se njih delokrog prenese na obrtniška udruženja v interesu fiskalnega stanja blaganj samih; 10. zahtevajo izenačenje davkov; 11. prosijo centralne in upravne in osobito obrtne oblasti, da pri vseh vprašanjih gospodarskega značaja zahtevajo pred rešitvijo mišljenje Banatske trgovske, industrijske in obrtni-

ške zbornice; 12. zahtevajo strogo kontrolo, da se prepreči vsaka kršitev obrtnih zakonov.

Natančno vsebino resolucije prinašamo z namenom, da si naši čitatelji sami lahko ustvarijo sliko položaja, v katerem se nahajajo obrtniki v zgoraj omenjeni pokrajini.

Novi doseljeniški zakon zedinjenih držav Severne Amerike.

S 1. julijem t. l. je stopil v veljavo novi doseljeniški zakon Združenih držav Severne Amerike. Ker se več manjših obrtnikov, naročnikov našega lista, obrača na nas s prošnjo, da jim pošljemo najvažnejše točke novega zakona, priobčujemo nove določbe doseljeniškega zakona.

Po novem zakonu se sme prihodnja tri leta v Zedinjene države doseliti le 2 odstotka tistega števila prebivalcev posameznih držav, v katerem so ti l. 1890. živeli v Združenih državah.

V katero kvoto kdo spada, se bo tudi v bodoče odredilo po deželi, v kateri je kdo rojen in ne po domovinski pripadnosti. Izjemo določa zakon le za mladoletnike, ki še niso dovršili 21. leta in ki niso bili rojeni v Združenih državah ter prihajajo tjakaj v spremstvu staršev (očeta ali matere). Ti mladoletniki spadajo v isto kvoto kakor roditelj, ki ga spremlja, potem se računa na očetovo kvoto. Ako se je žena rodila v drugi državi nego mož ter je kvota njene rodne dežele izčrpana, potem se more po previdnosti všteti v kvoto dežele, v kateri se je rodil njen mož. To pa pod pogojem, da jo mož spremlja in ima v redu doseljeniški vizum.

Letna doseljeniška kvota za Jugoslavijo bi znašala po novem zakonu samo 735, namesto dosedanjih 6426.

Izseljeniški zakon razlikuje:

I. vseljence po kvoti, in

II. vseljence izven kvote. Med vseljence izven kvote se štejejo sledeče skupine:

1. Neporočeni otroci izpod 18 let in žene ameriških državljanov, ki so nastanjeni v Zedinjenih državah Severne Amerike v času, ko prosijo za doseljeniški vizum; to pa pod pogojem, da si tak državljan za te osebe od ameriškega Generalnega doseljeniškega komisarja predhodno izposluje posebno dovoljenje, da se pripuste izven kvote.

2. Tisti, ki so bili zadnji dve leti pred izselitvijo duhovniki ali vseučiliški profesorji in ki prihajajo v Zedinjene države v svrhu, da svoj poklic nadaljujejo; obenem z njimi se pripuščajo tudi njihove žene in neporočeni otroci izpod 18 let.

Dosedanji zakon je izvezal iz kvote tudi nekatere druge poklice, kakor hišne posle, umetnike, gledališke igralce, bolniške strežnice in osebe, ki pripadajo kakemu učenemu poklicu, kakor zdravnike, inženjerje, predavatelje itd. Take osebe so pripuščali prej v Zedinjene države tudi tedaj, ako je bila kvota njihove rojstne države izčrpana. Po novem zakonu spadajo vse te osebe v kvoto.

3. Dijaki, ki so vsaj 15 let stari, se pripuste izven kvote, ako prihajajo v svrhu, da študirajo na kaki priznani šoli.

4. Doseljenci, ki se vračajo v Ameriko (povratniki).

Tisti doseljenci, ki so bili zakonito pripuščeni v Združene države in ki potujejo v stari kraj po začasnih poslih, se morejo vrniti v Združene države brez doseljeniškega vizuma. Tak doseljenec mora, ako se hoče vrniti brez nevarnosti zaradi kvote, pred svojim odhodom iz Združenih držav, zaprositi ameriško doseljeniško oblast, da mu izda dovoljenje za povratek v Zedinjene države. Ako generalni doseljeniški komisar matra, da je bil prosilec zakonito pripuščen v Združene države in da je prošnja napravljena v dobri veri, mu izda dovoljenje (permit); v dovoljenju je navedeno, za koliko časa velja (najdaljša doba je eno leto).

Veljavnost dovoljenja se more kasneje podajšati, in sicer vsaki pot za nadaljnjih 6 mesecev. Prošnja mora biti za- priščena in prosilec mora priložiti dve svoji fotografiji. Za

prvotno dovoljenje in za vsako podaljšanje se plača taksa 3 dolarjev. Ko se povratnik vrne v Združene države, mora izročiti svoj permit doseljeniškim oblastem v pristanišču, v katerem se izkrci. S tem dokaže, da se vrača v Ameriko po začasnem obisku v inozemstvu in da vsled tega ne spada v kvoto.

Posebno važne so določbe novega zakona o pridobitvi doseljenškega vizuma. Na te določbe naj pazijo ne le novi izseljenci, marveč tudi njihovi sorodniki in prijatelji v Združenih državah.

Vsak doseljenec (kvotni ali izvenkvotni), ki hoče v Združene države po 1. juliju 1924, si mora najprej preskrbeti **doseljenški vizum** (Immigration visa). Tak doseljenški vizum izdajajo ameriški konzulati. V vizumu je navedeno, katere narodnosti je doseljenec, ali spada v kvoto ali izven nje, doklej velja vizum itd.

Poslej doseljencu ne bo treba več imeti vizuma v potnem listu, ampak samo navedeni doseljenški vizum. Vizum izgubi svojo veljavnost po označenem roku, ki ne sme presegati 4 mesece. Doseljenški vizum ne jamči, da bo izseljenec pripuščen, ako se naknadno ugotovi, da ne odgovarja ameriškim predpisom.

Vsak mesec se bo izdalo največ samo 10 odstotkov (10 od sto) vseh letnih vizumov za kvotne doseljence. Dosedanji sistem mesečne kvote odpade.

Po novem zakonu odpade nevarnost, da bi kdo prišel v Združene države potem, ko bi bila mesečna kvota že izčrpana. Poslej odločuje samo to, da dospe izseljenec v Združene države v roku, ki je določen za veljavnost njegovega vizuma.

Pri izdajanju doseljenških vizumov bodo dajali ameriški konzuli **prednost sledečim osebam**:

1. Neporočenemu otroku, ki še ni dopolnil 21. leta, 2. ženi, 3. očetu ali materi ameriškega državljanca, ki je sam najmanj 21 let star, v kolikor ni za osebo pod 1. in 2. pridobljeno posebno dovoljenje ameriškega generalnega doseljenškega komisarja (glej spodaj pri doseljenicah izven kvote), 4. kvotnim doseljencem, ki so izučeni poljedelci ter njihovim ženam in otrokom, ki še niso dopolnili 16. leta.

Vsak državljan Združenih držav, ki prosi za svojega sorodnika, da se mu izda pravica kot doseljencu izven kvote, odnosno, da se mu prizna prednost pred drugimi kvotnimi doseljenci, mora vložiti pravilno sestavljeno prošnjo na ameriškega generalnega doseljenškega komisarja. Ako se ugotovi, da so navedbe v prošnji očne, bo pristojni konzul dobil pooblastilo, da izda doseljencu certifikat izven kvote.

Prvi rezultati mlave žita.

Mednarodni zavod za agrikulturo javlja:

Brzjav, ki je došel dne 29. julija t. l. na gornji naslov, poroča, da optimistični glasovi o stanju ogrskega žita niso bili opravičeni, kar dokazuje sedanja žetev in mlave. Velika vročina, ki se je pojavila koncem junija in prve tedne v juliju, je povzročila prezgodnjo dozorev in zgrbančenje zrn, mnogo je škodovala tudi nevihta, ki je žito povalila, ter rja. Produkcija je vsled tega cenjena na 14.600.000 q za pšenico, 6.200.000 q za rž, 3.500.000 q za ječmen in 2.600.000 q za oves, kar znači nazadovanje za 21%, oziroma 22%, 41% in 35% v primeri z rezultati pr. leta, ki so bili zelo ugodni. Žetev pšenice in rži je kljub temu za 11%, oziroma 7% boljši kakor srednja žetev v letih 1920—1922. Ječmen in oves pa nista dosegla niti srednje žetve.

Glasom najnovejših uradnih poročil iz Romunije in Jugoslavije se zdi, da vročina in suša v teh krajih ni povzročila iste škode kakor na Ogrskem.

V Romuniji, kjer je žito požeto večji del v donavski ravnini, se računa, da bo preostalo veliko žita, kakor rži, ječmena in ovsu za eksport. V Jugoslaviji se perspektive o žetvi v splošnem označene kot dobre, v nekaterih krajih celo kot zelo dobre.

Izgledi za koruzo so dobri, kakor na Ogrskem tako tudi v Romuniji in Jugoslaviji.

Poleg tega navaja mednarodni zavod za poljedelstvo, da je bil vsled junijskega vremena t. l. v celi Evropi izgled žetve neugoden. V juliju se je vreme nekoliko zboljšalo, tako da se pričakuje nekajmanjši dosedanjí povprečen pridelek. Žetev severne in severno zapadne Evrope bo ugodnejša od lanske, ona v srednji Evropi zadovoljiva, v južni Evropi in jugovzhodni vsled suše neugodna.

Tudi francoske kolonije v sev. Afriki ne pričakujejo vsled suše normalnega pridelka, isto je v žitnih pokrajinah Male Azije, V Kanadi, kjer se je vsled neugodnega vremena rast žita nekoliko zakasnela, je izgled žetve dober. Pravilno cenitev se bo mogla podati šele prihodnji mesec. Združene države pričakujejo večji pridelek kot sicer; posebno dobro kaže koruza.

Iz vseh dosedanjih statističnih podatkov pa je sklepati, da bo pridelek severne poloble vsled zmanjšane površine posevkov v Ameriki in Evropi in vsled neugodnih meteoroloških vzrokov letos mnogo manjši.

Na južni hemisferi bo pridelek nekaj večji.

Po dosedanjih poročilih bi bil letošnji pridelek sledeč: 435 milijonov mtc pšenice napram 474 milijonom mtc lani; 45 milijonov mtc rži napram 44 milijonom mtc lani; 87 milijonov mtc ječmena napram 100 milijonom mtc lani; 214 milijonov mtc ovsu napram 207 milijonom mtc lani.

Ta statistika je seveda le aproksimativnega značaja, ker manjkajo točni podatki nekaterih veleproducerskih držav; kalkulira pa se, da bo dala severna polobla: 65% pšenice (brez Rusije), 25% rži, 40% ječmena in 45% ovsu vse svetovne produkcije.

Novice za obrtnike.

Anketa o novem obrtnem zakonu. Pri ministrstvu trgovine in industrije, oddelku v Ljubljani, se je vršilo 24. julija posvetovanje pristojnih oblasti in organizacij o novem obrtnem zakonu in sicer o načrtu spošnega dela. Kaj se je na tej anketi sklenilo, nam ni znano, ker nismo bili vabljeni.

Obrtniška šola se ustanovi v kratkem v delavnici južne železnice v Mariboru, ki bo imela namen vzgajati naš obrtniški naraščaj za strokovne specialiste.

Zakon o pobijanju draginje se je zadnji čas zopet pričel precej uporabljati, a žal ravno pri majhnih trgovcih in obrtnikih, ki so popolnoma odvisni od cen veletrgovine, oziroma od veleprodukcije in pri navijanju cen popolnoma nedolžni. Upamo, da bodo trezno misleči upravni uradniki uvideli, da s kaznovanjem nepravilnih krivcev draginje prav nič ne koristijo splošnemu blagru.

V Beogradu se vrši 30. in 31. avgusta kongres trgovskih in obrtniških organizacij iz cele države.

Na intervencijo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je delegacija ministrstva financ omilila postopanje glede izterjavanja predpisanih davkov na dohodnine.

Več italijanskih tvrdk se zanima za uvoz našega oglja v Italijo. Natančnejši naslovi se dobe pri trgov. in obrtniški zbornici.

Novi tovarni listi so se uvedli s 1. avgustom in sicer je cena pri komadu poskočila za Din. 4.50. Zamenjava tovarnih listov stare izdaje se lahko izvrši v roku 3 mesecev.

Gospodarski svet, ki je bil po ustavi v 44. členu določen z namenom, da bi sodeloval pri izdelovanju in izdaji gospodarskega in obrtnega zakonodajstva, še do danes ni zagledal belega dne vzlic vsem najrazličnejšim obljubam dosedanjih vlad. V pretečenem mesecu je priobčil g. Ljubomir Kosier članek, naslovljen na ministra trgovine in industrije, v katerem ostro napada odločilne kroge glede zavlačevanja in nepojmovanja važnosti gospodarskega sveta kot popolnoma avtonomne korporacije, v katerem bi delojemalci in delodajalci združeni s strokovnjaki in učenjaki sklepali o gospodarsko socialnih važnih vprašanjih.

Bel svilen papir se ne bo mogel več uvažati brez posebnega tozadnega odobrenja, ker hoče monopolska uprava v Beogradu preprečiti utihotapljenje papirja za cigarete.

Menične kredite za obrtnike bo dajala Narodna banka v Beogradu kakor poročajo nekateri dnevniki. Prošnje se bodo vlagale preko trgovske in obrtne zbornice.

Pravilnik o zaposlitvi inozemcev je bil razglašen v Službenih Novinah z dne 23. julija in pride predvsem v poštev za industrijo in veletrgovino, ki so navezane na inozemske delavce in strokovnjake v svojih obratih.

Pri podeljevanju osebne pravice za izvrševanje gostilniške obrti se mora na podlagi razpisa ministrstva notranjih zadev z dne 13. julija 1924 upoštevati tudi izključljive zadržke rodbinskih članov prošnjika.

Novo strokovno šole se osnujejo v Leskovcu in Upci in sicer za tekstilno stroko. V Sarajevu se otvori pletarska šola za mohamedansko žensko mladino.

Ljubljanska borza je bila otvorjena 16. t. m. in je pričela za enkrat samo z blagovnim in efektivnim oddelkom. Valutna in devizna borza za enkrat še ni dovoljena, a je upati, da se v doglednem času tudi to doseže.

Krošnjari iz cele države so osnovali organizacijo »Savez krošnjarjev kraljevine SHS« s sedežem v Zagrebu. Pre-radovičeva ulica 22. Tozadna pravila je vlada že začetkom julija potrdila.

Preselitev obrtov iz pokrajine v pokrajino je dovoljena, vendar le pod pogojem, da se predhodno izpolnijo vsi pogoji, kateri se zahtevajo v drugi pokrajini, v katero se preselitev namerava, za samostojni nastop obrti.

Datum na čekovnih položnicah se mora točno vjemati z dnevom dejanskega vplačila pri pošti, ker drugače poštni uradniki ne smejo sprejemati vplačila po položnicah, kakor razglasa direkcija poštanske štedionice v Beogradu.

Industrijska obrtna razstava v Mariboru se je slovesno otvorila 15. t. m. Dasi ravno ni toliko razstavljalcev kot lansko leto, je vendar razstava zelo zanimiva in podučna. Po-

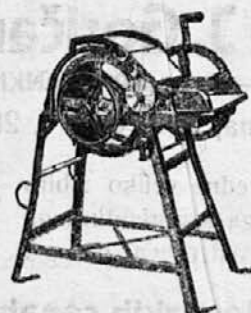
sebnost pozornost vzbuja vajeniški oddelek, ker se obrtnemu naraščanju nudi priložnost pokazati širši javnosti, kaj da zmore v strokovnem delu. Upajmo, da bo prihodnje leto tudi Ljubljana znala organizirati tak oddelek pod okriljem obrtnih organizacij v okvirju ljubljanskega velesejma.

Zvišanje denarnih glob po obrtnem redu je odredilo ministrstvo trgovine in industrije z razglasom 21. julija t. l. z motivacijo, da vsled valutarnih sprememb po prevratu zaprejene globe ne nudijo zadostno sredstvo, da pripomorejo za konu go veljave.

Volitve pri okrožnih uradih za zavarovanje delavcev se morajo še v letošnjem letu izvršiti na podlagi odloka ministra za socialno politiko g. Behmen.

Potovanje naših gospodarskih krogov v Prago. Češkoslovaško-jugoslovensko narodnogospodarsko združenje v Pragi, ki je v preteklem letu priredilo izlet češkoslovaških trgovcev, industrijcev in obrtnikov v Jugoslavijo, je poslalo Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem izreka željo, da bi se priredil skupen izlet naših gospodarskih krogov na jesenski praški veliki sejm, ki se vrši od 21. do 28. septembra 1924. Poleg obiska velikega sejma je nameravan tudi poset najvažnejših trgovskih in industrijskih centrov češkoslovaške republike. Potovanje bi trajalo v celem 10 do 15 dni. Ker bi se z izletom vrnil poset, ki so nam ga napravili lansko leto češkoslovaški gospodarski krogi, a bi bil tudi poset trgovskih in industrijskih tržišč v češkoslovaški republiki za vse udeležnike velikega informativnega in podučnega pomena, želi zbornica, da bi se izleta udeležilo čim večje število naših trgovcev, industrijcev in obrtnikov. Natančen načrt potovanja bo mogoče izdelati, ko bo število udeležencev vsaj približno znano. Zato prosi zbornica, da se blagovolijo javiti čimprej vsi, ki se nameravajo udeležiti potovanja. Vožnja bi stala (z uporabo sejmske legitimacije) z brzovlakom III. razred približno Din. 685,02, II. razred Din. 924,60. Za stanovanje in hrano je računati približno 250 Din. dnevno.

Poravnajte naročnino!

Stroj cefra in odvija žimo in volno!

Izdelovatelj:

Fran Simon, Vrhnika

Priporočamo
tvrdko

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7, blizu Prešernovega spomenika
tov. zaloga najboljših šivalnih strojev, svetovne znamke
„GRITZER“ in „ADLER“ za rodbinsko in obrtno rabo. —
Bogata zaloga vseh potrebsčin za šivilje, krojače, čevljarje in
sedlarje, galanterijskega, modnega in toaletnega blaga na
VELIKO IN MALO!

Postrežba točna!

••

Cene ugodne!

Gonilna jermena

specijalnega in vegetabilnega stroja za pogon vseh vrst obratov in strojev, dalje okroglo in zvito jermenje za šivalne stroje, skobelnike in motorna kolesa. Šivalne in vezalne jermene, mast in vosek za jermene nudi za promptno dobavo in po nizkih cenah

INDUS d. d., LJUBLJANA

— za industrijo usnja in usnjatih izdelkov —

Ustanov. l. 1879.

Telefon št. 553.

KLJUČAVNIČARSTVO

AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 14.

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solčnih plahit ter za popravilo istih. — Stalna zaloga vseh potrebsčin za rolete in solčne plahite, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebsčin za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. — Avtoženo varjenje.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

„SVETLA“ D. D.

LJUBLJANA

Največja izbira vsakovrstnega elektrotehničnega materijala.

GENERALNO ZASTOPSTVO
TOVARN:

Velika in stalna zaloga vseh vrst električnih žič, žarnic, telefonskih aparatov, lestencev i. t. d.

Hackethal, Hannover: žice, kabel. - H. Jacobi & Co., Wien: elektr. zvonci in telefon. - Dr. Ing. Schnelder & Co., Frankfurt a/M.: svetilke. Ringsdorf Werke, Mehlem a/R.: krtačice za motore. - Elektra, Bregenz in drug: likalniki, kuhalniki, plošče, električne peči.

Zaloga avtomobilskega materijala, kakor plaščevo polnogi miastih obročev i. dr.

Cene vsled dviganja tečaja dinarja znatno znižane!

„LIPA“

ZADRUGA MIZARJEV z o. z.

ŠT. VID

nad Ljubljano

prevzema vsa v mizarstvo
stroko spadajoča dela v solidno in točno izvršitev.

Zahtevajte ponudbe.

Proračuni brezplačni.

VOZI BREZ BENCINA!

Adoptiraj tvoj AVTO ali STABILNI MOTOR z
Hag-Generatorjem.

JUGO-HAG LJUBLJANA
Bohoričeva ul. 24

KURI Z DOMAČIM OGLJEM!!!

Vse vrste bakrene posode

za kuhinje, lonce, ponve i. t. d. izdeluje
zopet kakor v predvojnem času tvrdka

„JUGOMETALIJA“ splošna kovinarska industrija v Ljubljani
Kolodvorska ulica 18.-4. Telefon 729.

TVRDKA

F. in J. Goričar

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra c. 29

ima vedno veliko izbiro
raznega manufakturnega
in modnega blaga

po zelo nizkih cenah.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Račun pošt. ček. urada za Slovenijo št. 11.945
v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: Celje, Djakovo, Novisad, Maribor,
Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din. 15.000.000.—, vloge nad Din. 125.000.000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Ljubljana

Miklošičeva c. 10

(v lastni palači vis-a-vis hotela „Union“)

Amerikanski oddelek:

DIREKTNE ZVEZE Z AMERIŠKIMI BANKAMI.

Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk
DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE.

ALOJZIJ PAVSCHIN

LJUBLJANA, Wolfova ulica.

ZALOGA STEKLA IN
PORCELANA, STEKLA
ZA URE, UMIVALNIKE IN
KUHNINSKE GARNITURE
IN VSE V TO STOKO
SPADAJOČE PREDMETE

Strojno mizarstvo

Trink & Bernik

Linhartova ulica 1

Stavbno
podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8.

..

Prevzema vsa zidarska in
druga stavbna dela.

Izvršuje razne načrte in pro-
račune.

Izdaja strokovna mnenja.

Primerno nizke cene.
Delo solidno. Delo solidno.

Telefon št. 426

SVEČARNA

J. KOPAČ & Co.

Ljubljana, Celovška cesta št. 90.

Proizvaja in izdeluje voščene sveče za
oltarje, voščene zvitke, svečice za božič-
na drevesca, nagrobne lučice „Fortuna“
ter raznovrstne sveče za hišno rabo,
„Stearin“-sveče (stearinske sveče),
„Adria“-sveče (kompozicijske sveče),
„Gloria“-sveče.

Prodaja tudi: vse vrste kadila, parafina,
stearina in carnauba-voska.

Kupuje: čebelni vosek in suhe satine
po najvišjih dnevnih cenah.

Kleparstvo

Korn T.

Ljubljana, Poljanska c. 8.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma:

ŽEBLJARSKA ZADRUGA.
Kropa (Slovenija)

Brzjavke:

ZADRUGA KROPA
Telef. int.: PODNART 2

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice.
Žebliji za ladje, črni ali pocinkani. — Žebliji
za zgradbe, les itd. — Žebliji za čevlje. —
Spojke za odre in prage. — Spojke za ladje
in splave. — Železne brane. — Kljuge za
podobe, zid, cevi, žlebove itd. — Vijaki z
maticami. — Podložne pločice. — Matice.
Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode,
pločevino, kolesa itd. — Vijačni čepi. — Verige.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki
po vzorcih in risbah najceneje. — Ilustrovani
ceniki na razpolago.

REMEC - CO.

Ljubljana - SHS

Kersnikova ulica šte. 7

Prej:

I. BAHOVEC nasled.

Tovarna na

DUPLICI

pri Kamniku

STOLARSTVO

UPOGNJENO POHIŠTVO.

Prešani furniri za stole in mizarstvo

PARKETI REZANI LES

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC - CO.**PAPIR**PISMENI, URADNI
RISALNI, OVOJNI**KNJIGE**POSLOVNE, ŠOLSKÉ
NOTEZE, ŠOLSKÉ ZVEZKE**UMETNIŠKE RAZGLEDNICE**

in drugo

kupite najbolje v papirni trgovini

IVAN GAJŠEK, Ljubljana

Sv. Petra c. št. 2.

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽA IN
GALANTERIJA**MIROSLAV BIVIC**

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

se priporoča slavnemu občinstvu
ter p. n. tvrdkam za cenj. naročila
vseh v to stroko spadajočih del.**VELIKA ZALOGA ŠOLSKIH MAP,
NOTEZOV IN BLOKOV.**

Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

Stroji za šivanje iz najboljših tovarn
izgotovljeno moško obleko
zalogo klobukov
in drugo manufakturno blago

Cene zmerne!

Cene zmerne!

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ

Kranj št. 24

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

STROJNO MIZARSTVO

Peter Bizjakv Spodnji Šiški, Gosposv. cesta 136
prevzema vsa v mizarstvo stroko spada-
joča dela, zlasti stavbeno mizarstvo.

Cene primerne.

Delo solidno

Postrežba točna.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z. n. z.

v Ljubljani Pražakova ulica št. 3sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne
računov, eskomptira menice itd.**Staro lito železo**

kupujejo v vsaki množini

Strojne tovarne in livarne d. d.

v Ljubljani.

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljanije edini slovenski zavarovalni
zavod, ki zavaruje proti po-
žarnim škodam poslopja, pre-
mičnine in poljske pridelke.
Sprejema življenska zavarova-
vanja v vseh kombinacijah.**OBRTNIKI!**

Najvarnejše vlagate vaš denar v pupilarnem zavodu

Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38

v hiši Zadrugne zveze

Hranilnica kmečkih občin obrestuje hranilne vloge po najvišji meri in sprejema vložne
knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. Hranilnica
kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo kr. sodišča
denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot za-
stopnika pokrajinske uprave v Ljubljani. — Posojila daje na zemljišča, občinam in kopo-
racijam na amortizacijo.